

Bilans dla gmin

Wpływ energetyki wiatrowej
na rozwój lokalny

Szanowni Państwo,

Energetyka wiatrowa jest dziś jednym z filarów transformacji energetycznej i ważnym elementem budowania bezpieczeństwa energetycznego całego kraju. Ten wielki i ważny proces, będący najwyższą oznaką patriotyzmu, realizowany jest w oparciu o konkretne inwestycje w setkach polskich gmin. To właśnie na poziomie lokalnym podejmuje się decyzje o realizacji takich projektów. Dlatego kluczowe znaczenie ma partnerska współpraca między samorządem, inwestorem i społecznościami lokalnymi, oparta na wzajemnym szacunku i zrozumieniu. Transformacja energetyczna to proces, w którym wszyscy jesteśmy połączeni. Od pojedynczej turbiny gdzieś w środkowej Wielkopolsce, po długofalowe strategie rozwoju całego kraju.

W centrum tego procesu powinien znajdować się dialog i partycypacja społeczna. Wczesna i jasna komunikacja oraz realne włączenie mieszkańców w rozmowę o planowanych inwestycjach pozwalają rozwiewać wątpliwości i wypracować rozwiązania akceptowalne dla wszystkich stron już na samym początku procesu inwestycyjnego.

Inwestycje w energetykę wiatrową na lądzie przynoszą wymierne efekty gospodarcze, zarówno ogólnopolsko, jak i lokalnie. To wpływy podatkowe, nowe miejsca pracy, zlecenia dla lokalnych firm, czy rozwoju infrastruktury w regionie. Wzmacniają one atrakcyjność gminy z punktu widzenia kolejnych inwestorów oraz umożliwiają realizację długofalowych projektów rozwojowych.

Ze swojej strony pragnę zapewnić, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie ustaje w działaniach na rzecz ułatwienia procesu inwestycyjnego w obszarze energetyki wiatrowej oraz wprowadzania rozwiązań pozwalających na bezpośredni udział społeczności lokalnych w korzyściach finansowych z tytułu funkcjonowania elektrowni wiatrowych w ich otoczeniu, które będą także akceptowalne dla inwestorów.

Dziękuję wszystkim osobom zaangażowanym w powstanie raportu. Zapraszam do lektury oraz wykorzystania zawartych w nim wniosków w praktyce. Działajmy z myślą o mieszkankach i mieszkańcach gmin, które chcą łączyć rozwój, bezpieczeństwo energetyczne i troskę o dobro wspólne.

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska

AUTOR

dr Dominik Brodacki

szeft działu energetycznego
Polityka Insight

REDAKCJA

Anna Chyckowska

PROJEKT GRAFICZNY

Urszula Dubiniec

Karolina Tomaszewska

Polityka Insight

Partnerem raportu jest Green Transition Hub.

Polityka Insight dołożyła wszelkich starań, by opracowanie było bezstronne i obiektywne.
Wszelkie prawa zastrzeżone.

Fundacja działa na rzecz budowania świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa w obszarze transformacji energetycznej, ekologii i zrównoważonego rozwoju. Jej misją jest kształtowanie postaw, wzmacnianie dialogu społecznego oraz przeciwdziałanie dezinformacji poprzez zintegrowane działania oparte na trzech filarach. Fundacja stanowi niezależną platformę współpracy między edukacją, biznesem i społeczeństwem, działając na rzecz wspólnej, zielonej przyszłości.

**POLITYKA
INSIGHT**

POLITYKA INSIGHT to niezależne centrum analityczne oraz zespół ekspertów i ekspertek, którzy na co dzień analizują politykę i procesy gospodarcze. Briefingi i analizy Polityki Insight pomagają odbiorcom śledzić i szybko rozumieć zmieniającą się rzeczywistość. Poprzez newslettery, podcasty, raporty oraz organizację wydarzeń zespół przetwarza informacje w użyteczną, pogłębioną wiedzę. Polityka Insight tworzy społeczność odbiorców, którzy chcą lepiej i szybciej rozumieć świat.

www.politykainsight.pl

Warszawa, czerwiec 2026 r.

Lokalna energia, wspólna przyszłość

Transformacja energetyczna powiedzie się tylko wtedy, gdy lokalne społeczności aktywnie włączą się w jej realizację. **Energetyka wiatrowa, jako jeden z najbardziej wyrazistych symboli tej zmiany, jest nie tylko źródłem czystej energii, lecz także impulsem do rozwoju infrastruktury, edukacji i poprawy jakości życia mieszkańców.** Jej obecność to również szansa na większą stabilność ekonomiczną oraz budowanie lokalnej odporności w świecie pełnym wyzwań i niepewności.

Jednocześnie wokół energetyki wiatrowej coraz częściej pojawia się dezinformacja. **W przestrzeni publicznej narastają przekazy oparte na kłamstwie, lęku i emocjach, które próbują przedstawiać odnawialne źródła energii jako zagrożenie.** Nie jest to zjawisko przypadkowe. To element walki o nowy układ sił gospodarczych i politycznych. Dziś, gdy coraz więcej krajów i lokalnych społeczności inwestuje we własne, odnawialne źródła energii, rośnie również opór tych, którzy na dawnym modelu budowali swoje wpływy i biznesowe interesy.

W efekcie ogromne środki są kierowane na działania dezinformacyjne mające wzmacniać społeczne obawy i spowalniać proces budowania niezależności energetycznej. Celem tych działań jest nie tylko zatrzymanie inwestycji w OZE, lecz także utrzymanie zależności od importowanych surowców. Dlatego tak ważne jest, by o energetyce wiatrowej mówić odpowiedzialnie: językiem faktów, doświadczeń samorządów i historii lokalnych społeczności, a nie uproszczeń czy ideologicznych sporów. **Niniejszy raport pokazuje nie tylko ekonomiczne i społeczne korzyści wynikające z obecności turbin wiatrowych w gminach, lecz także szerszy kontekst zmiany, której wszyscy jesteśmy uczestnikami.**

W Green Transition Hub wierzymy, że **lokalne społeczności nie powinny być jedynie obserwatorami transformacji energetycznej, lecz jej współtwórcami i beneficjentami.** Mam nadzieję, że ten raport stanie się impulsem do bardziej świadomej i odpowiedzialnej rozmowy opartej na faktach, doświadczeniach i wspólnym myśleniu o bezpieczeństwie kolejnych pokoleń.

Małgorzata Żmijewska-Kukiełka
prezes fundacji Green Transition Hub

Rozwój energetyki wiatrowej w perspektywie gmin

Polska, podobnie jak inne państwa europejskie, stoi przed wyzwaniem przeprowadzenia transformacji energetycznej, w której istotną rolę odgrywa lądowa energetyka wiatrowa. Według danych PSE z 1 kwietnia 2026 r. w Polsce funkcjonuje blisko 1,5 tys. lądowych farm wiatrowych o łącznej mocy 11,18 GW (dla porównania: w 2020 r. było to 6,3 GW, a w 2015 r. 4,5 GW). W 2025 r. wyprodukowały one 24,1 TWh energii elektrycznej, co dało wiatrakom 13,8 proc. udziału w krajowym miksie wytwórczym.

Pomimo rosnącej potrzeby rozwoju tego sektora inwestycje w farmy wiatrowe napotykają liczne bariery proceduralne oraz społeczne. Szczególnie istotnym wyzwaniem pozostają obawy mieszkańców dotyczące funkcjonowania w sąsiedztwie turbin wiatrowych – głównie wynikają one z braku rzetelnej informacji lub z ulegania dezinformacji. W konsekwencji debata publiczna wokół energetyki wiatrowej bardziej koncentruje się na potencjalnych ryzykach niż na możliwych korzyściach społeczno-gospodarczych dla lokalnych społeczności.

Niniejsze opracowanie stanowi równoważący wkład w trwającą dyskusję o przyszłości rozwoju energetyki wiatrowej, a skupia się na perspektywie lokalnej. **Celem raportu jest przedstawienie katalogu realnych konsekwencji (korzyści oraz kosztów) dla gmin, jakie wiążą się z lokowaniem lądowych elektrowni wiatrowych na ich terenie** – w oparciu o obowiązujące przepisy, praktykę rynkową oraz doświadczenia samorządów. Rozdział pierwszy to analiza prawnego otoczenia rozwoju sektora. Rozdział drugi to wnioski z przeprowadzonej przez Politykę Insight analizy podejścia do energetyki wiatrowej przez lokalne społeczności. Natomiast w rozdziale trzecim ujęliśmy perspektywę rozwoju branży i ryzyka mogące na nie oddziaływać. W tym celu wykorzystaliśmy analizę PESTEL oraz macierz prawdopodobieństwa i wpływu.

Życzę ciekawej lektury,

dr Dominik Brodacki
szef działu energetycznego
Polityka Insight

Spis treści

Kluczowe wnioski	s.8
------------------	-----

Rozdział I. Otoczenie prawne	s.10
------------------------------	------

Znaczenie lokalnej zgody s.12

Wpływ mieszkańców s.12

Kryteria odległościowe s.13

Kwestie podatkowe s.13

Mechanizmy partycypacji s.14

Zmiany w prawie s.15

Rozdział II. Bilans dla gmin	s.16
------------------------------	------

Korzyści fiskalne i finansowe s.18

Korzyści inwestycyjne i infrastrukturalne s.20

Korzyści społeczne i lokalne s.22

Korzyści strategiczne s.24

Od czego zależy dodatni bilans dla gmin? s.25

Rozdział III. Perspektywy rozwoju	s.28
-----------------------------------	------

Czynniki polityczne s.30

Czynniki ekonomiczne s.30

Czynniki społeczne s.31

Czynniki technologiczne s.31

Czynniki środowiskowe s.32

Czynniki prawne s.32

Przypisy	s.34
----------	------

Kluczowe wnioski

1

Dla większości badanych gmin bilans obecności farm wiatrowych jest dodatni, choć silnie zróżnicowany. Ewidentnie korzyści to: stabilne wpływy z podatku od nieruchomości, rozwój lokalnej infrastruktury oraz dodatkowe inwestycje realizowane przez inwestorów. Ich skala zależy jednak od: liczby turbin, jakości współpracy z inwestorem, sposobu dystrybucji korzyści w gminie oraz zdolności samorządu do wykorzystania dodatkowych dochodów w długiej perspektywie.

2

Największe znaczenie dla lokalnych budżetów ma podatek od nieruchomości wynikający z wybudowania elektrowni. W części gmin wpływy z tego tytułu są ważnym źródłem dochodów własnych, gdyż umożliwiają finansowanie inwestycji infrastrukturalnych bez pełnego uzależnienia od środków zewnętrznych. Samorządy podkreślają stabilny charakter tych dochodów oraz pozytywny wpływ farm na ich atrakcyjność inwestycyjną i zdolność do realizacji długoterminowych przedsięwzięć rozwojowych.

3

Korzyści związane z energetyką wiatrową często wykraczają poza sektor energetyczny. Obejmują m.in.: modernizację dróg, rozwój infrastruktury elektroenergetycznej, wsparcie obiektów użyteczności publicznej oraz aktywizację lokalnych usług i przedsiębiorstw. W praktyce farmy wiatrowe mogą wpływać na atrakcyjność inwestycyjną gmin i zwiększać ich zdolność do realizacji długoterminowych przedsięwzięć rozwojowych.

4

Dodatni bilans inwestycji zależy od jakości relacji pomiędzy inwestorem, samorządem i mieszkańcami. Z doświadczeń władz badanych gmin wynika, że akceptację społeczną najczęściej budują: transparentna komunikacja, widoczne korzyści lokalne oraz udział mieszkańców w procesie planowania.

5

Mimo relatywnie wysokiego poziomu akceptacji społecznej energetyka wiatrowa wciąż bywa źródłem lokalnych konfliktów. Najczęściej dotyczą one: lokalizacji turbin, wpływu inwestycji na krajobraz i zdrowie mieszkańców, możliwości realizacji projektu w pobliżu zabudowy mieszkaniowej oraz poczucia ograniczonego udziału społeczności lokalnych w korzyściach ekonomicznych. Istotnym problemem pozostaje również dezinformacja na temat oddziaływania farm wiatrowych na otoczenie.

6

Dalszy rozwój lądowej energetyki wiatrowej będzie zależał przede wszystkim od stabilności regulacyjnej i sprawności procedur administracyjnych. W ostatnich latach otoczenie prawne sektora ewoluowało z restrykcyjnego modelu opartego na zasadzie 10H do bardziej elastycznego podejścia (min. 700 metrów) z istotną rolą gmin w kształtowaniu lokalnych warunków rozwoju turbin. Wykorzystanie potencjału sektora będzie jednak warunkowane tempem liberalizacji dedykowanych mu regulacji, efektywnością praktycznego stosowania nowych wymogów planistycznych (w tym wdrażania planów ogólnych gmin) i sprawnością prowadzenia procedur środowiskowych. Negatywnie na przyszłość energetyki wiatrowej mogą także wpłynąć czynniki polityczne, w tym wpisanie tego zagadnienia w istniejącą polaryzację społeczną.

7

Znaczenie energetyki wiatrowej w Polsce będzie rosło wraz z postępującą transformacją energetyczną oraz wzrostem zapotrzebowania na tanią energię niskoemisyjną. Jednocześnie rozwój sektora będzie mierzył się z wyzwaniami w zakresie rozwoju sieci obejmującymi rosnące koszty bilansowania systemu oraz potrzebę rozbudowy magazynów energii i infrastruktury elektroenergetycznej.

Rozdział I

Otoczenie prawne

Rozwój energetyki wiatrowej podlega regulacjom łączącym wymogi planistyczne, środowiskowe i odległościowe oraz liczne procedury uzgodnieniowe i administracyjne. Składa się na nie zestaw ustaw i rozporządzeń, które określają zasady lokalizacji, budowy i eksploatacji inwestycji wiatrowych, łącząc kwestie zagospodarowania przestrzennego, ochrony środowiska, a także wymogi procesu inwestycyjnego i budowlanego. W Polsce w coraz większym stopniu rozwój ten zależy od decyzji podejmowanych na poziomie lokalnym.

Prawo energetyczne¹ nakłada na gminy obowiązek planowania i organizowania zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na swoim obszarze, jak również działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających jej pobór. Gminy odpowiadają też za ocenę potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych. Zadania te realizują zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP), swoją strategią rozwoju lub odpowiednim programem ochrony powietrza.

Ustawa o samorządzie gminnym² stanowi natomiast, że do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców m.in. w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, jak również prowadzenie spraw z zakresu ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody czy też edukacji publicznej (także komunikacji w obszarze transformacji).

Wszystko to oznacza, że gminy – poprzez planowanie przestrzenne i komunikację z mieszkańcami – decydują, czy i na jakich warunkach powstaną elektrownie wiatrowe na ich terenie.

Znaczenie lokalnej zgody

Prawo energetyczne zawiera ponadto ogólne wymogi dotyczące funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, w tym zasad przyłączania instalacji do sieci elektroenergetycznej. Uzupełnia je ustawa o odnawialnych źródłach energii z 2015 r.³, która reguluje zasady i warunki wykonywania działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, jak również mechanizmy i instrumenty je wspierające. Dzięki nim budowa i eksploatacja turbin ma się stać opłacalna. W przypadku starszych instalacji wsparcie bazuje na systemie tzw. świadectw pochodzenia, a w przypadku nowszych – na konkurencyjnych aukcjach organizowanych przez Prezesa URE, w których inwestorzy rywalizują o 15-letnie prawo do pokrycia tzw. ujemnego salda.

Kluczowe znaczenie dla rozwoju lądowej energetyki wiatrowej ma jednak tzw. **ustawa wiatrakowa**⁴, określająca m.in. zasady lokalizacji farm wiatrowych, wymogi odległościowe, warunki oraz tryb budowy i przebudowy elektrowni wiatrowych. Określa ona też **zasady i sposób konsultowania ze społecznością lokalną lokalizowania nowych turbin, jak i zabudowy mieszkaniowej**. Zgodnie z ustawą lokalizacja nowych elektrowni wiatrowych może następować wyłącznie na podstawie planu miejscowego, co oznacza konieczność uprzedniego uchwalenia przez radę gminy MPZP, poprzedzonego procedurą konsultacji społecznych, w ramach której mieszkańcy mogą zgłaszać uwagi i wpływać na ostateczny kształt rozstrzygnięć planistycznych.

Zarazem wystarczającej podstawy do wydania pozwolenia na budowę nie stanowią studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które nie są aktami prawa miejscowego. Mimo że ten ostatni status będą mieć plany ogólne – które na mocy reformy planowania przestrzennego z 2023 r.⁵ mają zastąpić studia – to same w sobie nie będą stanowić podstawy lokalizacji elektrowni wiatrowych. Konieczne będzie uchwalenie MPZP, zgodnego z planem ogólnym i wprost dopuszczającym oraz określającym ich podstawowe parametry.

Wpływ mieszkańców

Realizacja farmy wiatrowej wymaga uprzedniego uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (tzw. decyzji środowiskowej), wydawanej na podstawie przepisów o ocenach oddziaływania na środowisko (tzw. ustawa OOŚ)⁶. Analizowany jest wpływ planowanej inwestycji na komponenty środowiska, a także na zdrowie i warunki życia. Procedura obejmuje sporządzenie raportu OOŚ, uzgodnienia z właściwymi organami (m.in. regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz organami sanitarnymi) oraz ocenę wariantów inwestycji. Decyzja środowiskowa jest niezbędna do uzyskania kolejnych zgód administracyjnych, w tym pozwolenia na budowę.

Społeczność lokalna ma zagwarantowany udział w procedurze OOŚ. Mieszkańcy oraz organizacje społeczne mają prawo zapoznawać się z dokumentacją, składać uwagi i wnioski, a także uczestniczyć w ewentualnych rozprawach administracyjnych. Wydana decyzja może zaś być przedmiotem odwołań i kontroli sądowej. W przypadku energetyki wiatrowej szczególne znaczenie mają analizy dotyczące oddziaływania na ptaki i nietoperze, krajobraz oraz emisję hałasu. To właśnie te aspekty najczęściej determinują

zakres ograniczeń nakładanych na inwestora (np. warunki eksploatacji czy konieczność monitoringu) i bywają głównym źródłem sporów społecznych.

Kryteria odległościowe

W ostatnich latach prawne otoczenie energetyki wiatrowej przeszło ewolucję – od restrykcyjnego modelu opartego na zasadzie 10H (wiatraki można lokować w odległości od zabudowań mieszkalnych lub o funkcji mieszkalnej nie mniejszej niż dziesięciokrotność ich wysokości) do bardziej elastycznego podejścia (z istotną rolą gmin w kształtowaniu lokalnych warunków rozwoju turbin). Mimo że dostępny potencjał terenowy pod budowę wiatraków jest wielokrotnie wyższy niż w latach 2016–2022, to nadal ograniczają go wymogi planowania przestrzennego i ochrony przyrody.

Regułę 10H wprowadzono w 2016 r., przyczyniając się do zahamowania rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce. Zablokowała ona możliwość realizacji nowych inwestycji na obszarze ponad 99 proc. powierzchni kraju. Z tego powodu przez lata zapowiadano poluzowanie wymogu; dopiero w 2023 r. wprowadzono wyjątek, zgodnie z którym lokalny plan miejscowy może dopuścić zmniejszenie wyżej wymienionej odległości do 700 metrów.

Inwestycje wiatrakowe muszą spełniać wymogi techniczne i bezpieczeństwa, ograniczające możliwość ich lokalizacji w pobliżu infrastruktury krytycznej oraz wybranych form ochrony środowiska. Odległość turbin od sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć musi być:

- równa lub większa od trzykrotności maksymalnej średnicy wirnika wraz z łopatom, albo
- równa lub większa od dwukrotności maksymalnej całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej, określonych w planie miejscowym

w zależności od tego, która z tych wartości jest większa.

Wymóg ten ma ograniczyć ryzyka związane z eksploatacją turbin w sąsiedztwie infrastruktury przesyłowej, choć za cenę ograniczenia puli potencjalnych lokalizacji, zwłaszcza na obszarach o rozwiniętej sieci elektroenergetycznej. Zasada 10H bezwarunkowo obowiązuje zaś w przypadku odległości farm od parków narodowych, podczas gdy ich minimalny dystans od rezerwatów przyrody to 500 metrów. Powyższe wymogi uzupełniają ogólne procedury oceny oddziaływania na środowisko oraz mechanizmy udziału społeczeństwa w procesie inwestycyjnym.

Kwestie podatkowe

Dochody gmin z lokalizacji elektrowni wiatrowych wynikają przede wszystkim z podatku od nieruchomości. Opodatkowaniu podlega część budowlana elektrowni wiatrowej (fundament i wieża) – nie wlicza się urządzeń technicznych, takich jak generator, wirnik z łopatom czy gondola. Wysokość podatku zależy od wartości budowli, stawki procentowej uchwalonej przez gminę oraz powierzchni gruntu, na którym stoi wiatrak. Gminy, na terenie których stoi farma wiatrowa, może liczyć m.in. na wpływy z udziałów w podatkach

PIT i CIT generowanych przez działalność inwestora i podwykonawców. Potencjalnie istotne są też pośrednie korzyści gospodarcze związane z aktywizacją lokalnego rynku pracy i usług, jak również podejmowane niekiedy przez inwestorów dobrowolne inicjatywy.

Podatek od nieruchomości związany z farmami wiatrowymi często stanowi istotne źródło dochodów własnych gmin, a jego znaczenie rośnie wraz ze skalą inwestycji i wielkością zainstalowanej mocy. Często wpływy stanowią ważny element budżetu samorządu, szczególnie na terenach o ograniczonych alternatywnych źródłach dochodów.

Mechanizmy partycypacji

Mimo rosnącego znaczenia energetyki wiatrowej, w polskim systemie regulacyjnym nadal stosunkowo ograniczone pozostają instrumenty umożliwiające mieszkańcom czerpanie bezpośrednich korzyści z inwestycji realizowanych w ich otoczeniu. Od 2 lipca 2025 r. mogą one brać udział w wytwarzaniu energii z OZE w formule prosumenta wirtualnego, która umożliwia rozliczanie energii wytworzoną w instalacji zlokalizowanej poza miejscem zużycia. Rozwiązanie to – potencjalnie istotne z punktu widzenia akceptacji społecznej dla inwestycji wiatrowych – pozostaje jednak na wczesnym etapie wdrożenia. Powodem są opóźnienia we wdrażaniu Centralnego Systemu Informacji Rynku Energii (CSIRE), który ma zyskać pełną operacyjność 19 października 2026 r. i umożliwić rozliczenia prosumentów wirtualnych czy społeczności energetycznych.

Od 20 października 2026 r. **inwestorzy nowych wiatraków będą mieć obowiązek oferowania co najmniej 10 proc. mocy zainstalowanej farmy mieszkańcom danej gminy.** To efekt nowelizacji ustawy wiatrakowej z 2023 r.⁷, zgodnie z którą stając się udziałowcami instalacji mieszkańcy ci zostają prosumentem wirtualnym na nie więcej niż 15 lat. Limit udziałów w mocy farmy będzie mógł wynosić nie więcej niż 2 kW na każdy punkt poboru energii.

Zmiany w prawie

Inwestorów i gminy czeka ich kilka. Kluczowa to projekt nowelizacji ustawy o OZE (UD332)⁸, który w obecnej wersji zawiera usprawnienia procesu inwestycyjnego dla inwestycji w zakresie infrastruktury energetycznej lub paliwowej (w tym elektrowni wiatrowych), w tym jednocześnie prowadzenie procedur planistycznej i środowiskowej.

W poprzedniej wersji projekt nowelizacji przewidywał też **wprowadzenie tzw. funduszu partycypacyjnego**, z którego miały być wypłacane pieniądze (jako forma gratyfikacji) dla osób zamieszkających w pobliżu wiatraków. Fundusze zasilać mieliby inwestorzy kwotą 20 tys. zł rocznie na każdy 1 MW*. Ostatecznie rozwiązania w tym zakresie nie zostały uwzględnione w najnowszej wersji projektu (według stanu na dzień 2 czerwca 2026 r.), choć rząd deklaruje zamiar wprowadzenia funduszy w przyszłości.

Rząd wprowadził też ułatwienia w tzw. repoweringu, czyli wymiany starych, mniej wydajnych turbin na nowoczesne, o większej mocy. Służyć ma temu obowiązująca od 13 czerwca 2026 r. nowelizacja rozporządzenia w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko⁹. Zakłada ona zwolnienie modernizacji części istniejących instalacji z wymogu uzyskania decyzji środowiskowej. Repowering w tym trybie dotyczyć ma tylko farm wiatrowych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody (czyli ok. 93 proc. istniejących). Będzie też mógł prowadzić do zwiększenia mocy nominalnej całej farmy o nie więcej niż 30 proc.

* Wprowadzenie funduszu partycypacyjnego dla osób zamieszkających w pobliżu farm wiatrowych przewidywała już uchwalona przez Sejm 5 sierpnia 2025 r. nowelizacja ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, która dodatkowo miała skrócić minimalną odległość wiatraków od budynków o funkcji mieszkalnej z 700 do 500 metrów, czy wprowadzić ułatwienia dla sektorów biogazu i biometanu. 21 sierpnia 2025 r. ustawa została jednak zawetowana przez prezydenta.

Rozdział II

Bilans dla gmin

ZŁ

Wpływ energetyki wiatrowej na gminy wykracza poza samą produkcję energii elektrycznej i kwestie związane z bezpieczeństwem energetycznym. Dla samorządów oraz mieszkańców, farmy wiatrowe są przede wszystkim inwestycjami, które oddziałują na lokalne finanse, przestrzeń, rynek pracy i relacje społeczne. Skala oraz charakter tych skutków zależą m.in. od wielkości projektu, modelu współpracy inwestora z gminą, sposobu dystrybucji korzyści oraz kwestii społecznych i przestrzennych.

Przedstawione w tej części wnioski oparto na szczegółowej analizie ankiet przeprowadzonych wśród władz 30 gmin mających doświadczenia z funkcjonowaniem lub przygotowaniem inwestycji wiatrowych. Badanie miało charakter jakościowo-ilościowy i obejmowało pytania zamknięte, umożliwiające porównanie odpowiedzi dotyczących m.in. wpływów budżetowych, akceptacji społecznej czy bilansu inwestycji, jak i otwarte odnoszące się do doświadczeń samorządów, źródeł korzyści i konfliktów oraz rekomendowanych zmian w prawie. Dobór próby był celowy. Próba nie jest reprezentatywna dla ogółu gmin w Polsce. Odpowiedzi władz gmin przedstawiono w formie zagregowanej oraz – w wybranych przypadkach – wykorzystano jako studia przypadków.

Spośród samorządów, które udzieliły odpowiedzi na pytanie o ogólny bilans rozwoju energetyki wiatrowej, dominowały oceny pozytywne – najczęściej wskazywano, że obecność farm wiatrowych wpływa na rozwój gmin raczej lub zdecydowanie korzystnie. Część respondentów oceniała oddziaływanie inwestycji jako neutralne, natomiast jedynie pojedyncze samorządy wskazywały na przewagę kosztów i negatywnych konsekwencji. Kilka gmin nie zajęło w tej kwestii jednoznacznego stanowiska.

Z perspektywy inwestorów rozwój energetyki wiatrowej oznacza możliwość długoterminowego lokowania kapitału w stabilne aktywa infrastrukturalne oraz budowania relacji z samorządami i lokalnym biznesem. Dla władz gminnych inwestycje te mogą oznaczać źródło bezpiecznych dochodów podatkowych, impuls dla rozwoju

infrastruktury oraz szansę na zwiększenie aktywności gospodarczej w regionie. Skala i trwałość tych korzyści zależą jednak od modelu współpracy z inwestorem, lokalnych uwarunkowań oraz sposobu podziału kosztów i benefitów pomiędzy mieszkańców, gminę i inwestora.

Korzyści fiskalne i finansowe

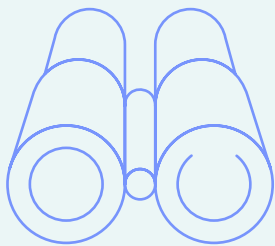
Ankietowane gminy potwierdzają, że lokowanie na ich terenie lądowych farm wiatrowych wiąże się przede wszystkim z wyższymi **wpływami z podatków**. Największą korzyść stanowi podatek od nieruchomości, który – szczególnie w mniejszych gminach wiejskich – może stać się jednym z istotniejszych źródeł dochodów własnych samorządu. Jego znaczenie rośnie wraz z liczbą funkcjonujących turbin, a w części przypadków wpływy z podatku stanowią kilka–kilkanaście procent dochodów własnych gminy. W pojedynczych przypadkach samorządy wskazywały, że stały się one jednym z kluczowych źródeł finansowania inwestycji lokalnych.

Przy 30 badanych gminach mediana deklarowanych wpływów z podatków związanych z energetyką wiatrową wyniosła ok. 2,3 mln zł rocznie, a ich średnia wartość – 2,64 mln zł, choć przy bardzo dużym zróżnicowaniu skali inwestycji wiatrakowych w poszczególnych gminach.

Najniższe wpływy deklarowały gminy posiadające pojedyncze turbiny wiatrowe – zazwyczaj na poziomie kilku- kilkudziesięciu tys. zł rocznie, co stanowiło mniej niż 1 proc. udział w dochodach własnych samorządu. W przypadku gmin z kilkunastoma wiatrakami wpływy z podatku od nieruchomości i innych rosły do wartości rzędu 1–2 mln zł, a ich udział w dochodach do 2–4 proc. **Natomiast gminy o dużej koncentracji elektrowni wiatrowych (kilkadziesiąt turbin) co roku otrzymują z tego tytułu kwoty wielkości 4–7 mln zł rocznie, które odpowiadały niekiedy nawet za 11–15 proc. ich dochodów własnych.** Osobną kategorię stanowią gminy dopiero rozwijające projekty wiatrowe, które obecnie nie odnotowują jeszcze istotnych wpływów budżetowych, ale już ponoszą koszty związane z procedurami planistycznymi i administracyjnymi, traktując potencjalne dochody z podatków jako jeden z głównych argumentów za dalszym rozwojem inwestycji.

Część gmin deklarowała również **dodatkowe wpływy związane z infrastrukturą towarzyszącą farmom wiatrowym**, m.in. opłaty za umieszczenie urządzeń infrastruktury technicznej w pasie drogowym dróg publicznych. W pojedynczych przypadkach sięgały one nawet kilkuset tysięcy złotych rocznie.

CASE STUDY

Wielkopolska gmina Margonin wykazała, że w 2025 r. do jej budżetu wpłynęło z tego tytułu 283 tys. zł, przy wpływach z podatku od nieruchomości od farm wiatrowych w wysokości ok. 5,8 mln zł (9,4 proc. ogółu dochodów). Działa w niej 68 turbin o mocy 122,1 MW, dzięki którym dla tej relatywnie małej gminy (6–7 tys. mieszkańców) energetyka wiatrowa jest istotnym źródłem dochodów.

Zdecydowana większość ankietowanych samorządów oceniała dochody związane z farmami wiatrowymi jako stabilne lub raczej stabilne w czasie. W odróżnieniu od części innych źródeł dochodów własnych wpływy te są więc przewidywalne i odporne na wahania koniunktury gospodarczej. Wynika to z przewidywalnego charakteru podatku od nieruchomości oraz wieloletniego okresu eksploatacji instalacji. Dla części gmin wpływy od wiatraków stanowiły stałe źródło finansowania inwestycji i ograniczania wrażliwości budżetu na wahania koniunktury gospodarczej. Środki te najczęściej przeznaczone są na projekty infrastrukturalne, utrzymanie usług publicznych oraz finansowanie wkładów własnych do projektów współfinansowanych ze środków UE.

dr inż.
Grzegorz Górski
wójt gminy Grajewo

Inwestycje w energetykę wiatrową przynoszą gminie Grajewo stabilne wpływy z podatku od nieruchomości. Na jej terenie działa 19 turbin wiatrowych, a tylko w 2025 r. dochody podatkowe z tego tytułu przekroczyły 3,2 mln zł, stanowiąc istotną część budżetu gminy. Zwiększa to niezależność finansową samorządu i ułatwia planowanie inwestycji bez nadmiernego uzależnienia od programów dotacyjnych. Środki te mogą wspierać inicjatywy ważne dla mieszkańców, m.in. modernizację szkół, doposażenie OSP, rozwój infrastruktury sportowej i poprawę jakości usług komunalnych. Korzyści przynosi także infrastruktura

dr inż.
Grzegorz Górski
wójt gminy Grajewo

towarzysząca inwestycjom, w tym drogi dojazdowe i rozbudowa sieci elektroenergetycznej, które później służą mieszkańcom i lokalnym przedsiębiorcom. Ma to szczególne znaczenie w gminach wiejskich, gdzie jakość infrastruktury drogowej i energetycznej wpływa na atrakcyjność inwestycyjną terenów. Duże projekty energetyczne aktywizują również lokalny rynek usług – od transportu i budownictwa po zaplecze techniczne i serwisowe – wzmacniając lokalny ekosystem przedsiębiorczości, choć sama eksploatacja farm nie tworzy masowego zatrudnienia.

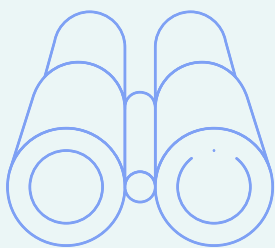
Korzyści inwestycyjne i infrastrukturalne

Samorządy najczęściej wskazywały na inwestycje w lokalną infrastrukturę, przede wszystkim budowę i remonty utwardzonych dróg, w tym dojazdowych do farm i na odcinkach tras kablowych, z których korzystają również mieszkańcy gminy. Rozwijana była także infrastruktura techniczna towarzysząca farmom wiatrowym. Chodzi przede wszystkim o sieci elektroenergetyczne i stacje transformatorowe, które poprawiają możliwości wyprowadzania mocy oraz wzmacniają lokalną infrastrukturę energetyczną.

Większość badanych gmin zadeklarowało, że obok budowy samych farm wiatrowych inwestor realizował dodatkowe inwestycje wspierające rozwój lokalny. Ich skala oraz charakter są jednak zróżnicowane.

Kilka samorządów wskazało, że otrzymało od inwestora różne formy wsparcia (także w formie darowizn) na **rozwój infrastruktury społecznej**, np. remiz strażackich, świetlic, placów zabaw, kin, szkół. Inwestycje te wykraczały poza minimum wymagane do realizacji projektu i poprawiły jakość życia mieszkańców. Część gmin podkreślała znaczenie inwestycji towarzyszących, takich jak rozwój sieci światłowodowych czy w poprawę dostępności komunikacyjnej terenów wcześniej słabiej skomunikowanych.

CASE STUDY

Inwestorzy podejmują się sfinansowania i wykonania, jak i współfinansowania w partnerstwie z daną gminą inwestycji infrastrukturalnych. W gminie Potęgowo działa 79 turbin o łącznej mocy 185,5 MW oraz planuje się kolejne 22 instalacje; inwestor – Enea Operator – we współpracy z gminą zrealizował remont 3 km drogi powiatowej nr 1184G w Wieliszewie, a za ponad 1 mln zł wybudował liczącą 2,1 km drogę Darżyno–Darżynko. Dofinansował też kwotą 750 tys. zł zakup dwóch ciężkich wozów strażackich, a kwotą 320 tys. zł taboru transportowego służącego do przewozu dzieci do szkół.

Część dodatkowych inwestycji realizowanych przez inwestorów uzupełnia zatem ograniczone możliwości finansowe samorządów, zwłaszcza w zakresie infrastruktury drogowej i usług publicznych. Skala i charakter tych działań pozostają jednak silnie zróżnicowane. Z ankiet wynika, że poza elementami niezbędnymi do realizacji samej inwestycji wiele świadczeń infrastrukturalnych ma charakter dobrowolny i zależy od indywidualnych ustaleń pomiędzy inwestorem a samorządem. Oznacza to brak jednolitego standardu współpracy, co utrudnia przewidywalność oczekiwań po stronie gmin i inwestorów. Część gmin wskazywała na szerokie zaangażowanie inwestorów w rozwój lokalny, podczas gdy inne otrzymywały wyłącznie podstawowe wsparcie związane z realizacją projektu. Istotne znaczenie mają przy tym zarówno skala inwestycji, jak i jakość relacji pomiędzy inwestorem, władzami lokalnymi i mieszkańcami.

Tomasz Woźniak
wójt gminy Wróblew

W przypadku gminy Wróblew dochody podatkowe związane z funkcjonowaniem energetyki wiatrowej szacowane są na ok. 4 mln zł rocznie. W perspektywie ok. 25 lat eksploatacji inwestycji środki te mogą wspierać rozwój infrastruktury, poprawę jakości usług publicznych i realizację kolejnych przedsięwzięć ważnych dla mieszkańców. Taka przewidywalność dochodów ułatwia samorządowi odpowiedzialne

Tomasz Woźniak
wójt gminy Wróblew

planowanie przyszłości gminy. Korzyści są widoczne lokalnie: wraz z budową farmy zmodernizowano wiele dróg, inwestorzy współpracują z miejscowymi firmami, a właściciele gruntów pod turbiny zyskali stałe źródło dochodu przy zachowaniu możliwości użytkowania ziemi rolnej. Pokazuje to, że rozwój energetyki wiatrowej może współistnieć z rolniczym charakterem gminy. Inwestorzy angażują się również w inicjatywy kulturalne, edukacyjne i sportowe, w tym działania skierowane do najmłodszych mieszkańców i promujące postawy proekologiczne.

Korzyści społeczne i lokalne

Większość badanych samorządów zadeklarowało, że mieszkańcy odnoszą bezpośrednie **korzyści finansowe** z funkcjonowania elektrowni wiatrowych. Najczęściej przybierały one formę dzierżawy gruntów pod turbiny (zapewniających ich właścicielom stabilny, wieloletni czynsz) i infrastrukturę towarzyszącą, tworzenia funduszy społecznych i grantowych oraz wsparcia lokalnych inicjatyw realizowanych przez inwestorów. Przykładowo, w śląskiej gminie Piotrowce Wielkie, gdzie od maja 2025 r. działa 13 turbin o łącznej mocy 41,6 MW, ich właściciel i operator – spółka VSB Energie Odnawialne Polska – podjął się edukacji ekologicznej mieszkańców, np. organizując warsztaty w placówkach oświatowych z zakresu OZE. Wśród zrealizowanych inicjatyw wymieniano też **doposażenie placów zabaw** czy **finansowanie nagród** w lokalnych zawodach sportowych.

Z kolei w Potęgowie i wielkopolskiej gminie Krobia inwestorzy zdecydowali się na **sponsoring imprez kulturalnych i sportowych** oraz **wsparcie lokalnych organizacji pozarządowych** czy – w przypadku drugiego samorządu – remonty gminnych obiektów. **Niektóre gminy wskazywały na utworzenie pojedynczych nowych miejsc pracy**, zwykle w liczbie od trzech do pięciu. Część samorządów podkreślała znaczenie mniej wymiernych efektów społecznych, takich jak **aktywizacja lokalnych organizacji, wzrost zainteresowania tematyką energetyczną** czy stopniowe „oswajanie” technologii wśród mieszkańców.

Jednocześnie w wielu gminach nastawienie społeczności do energetyki wiatrowej poprawiało się wraz z upływem czasu i rozpoczęciem eksploatacji farm. Kluczowe znaczenie miały też omówione już inicjatywy społeczne inwestorów – część obaw związanych z inwestycjami maleje po zakończeniu etapu budowy i pojawieniu się widocznych korzyści lokalnych.

Z naszego badania wynika, że istnieje związek pomiędzy postawą inwestorów a podejściem środowiska lokalnego. **Zwykle inwestycje wiatrowe są źródłem napięć społecznych na etapie planowania i procedur administracyjnych.** Istotna część badanych gmin wskazała, że w związku z projektami występowały protesty społeczne lub konflikty między mieszkańcami. Najczęściej dotyczyły lokalizacji turbin, w tym ich odległości od zabudowy

jednorodzinnej oraz terenów cennych przyrodniczo lub rekreacyjnie. Część mieszkańców wyrażała obawy dotyczące wpływu farm na zdrowie – przede wszystkim martwił ich hałas, infradźwięki i pole elektromagnetyczne – oraz na funkcjonowanie zwierząt, w tym na trasy przelotów ptaków. **Natomiast poziom aprobaty społecznej dla energetyki wiatrowej wzrasta (i jest oceniany jako umiarkowany lub wysoki, a zarazem relatywnie stabilny w czasie), gdy mieszkańcy odczuwają bezpośrednie korzyści związane z funkcjonowaniem farm wiatrowych.** Przykładowo, gmina Margonin (68 turbin o łącznej mocy 122,1 MW) wskazała, że kluczowa dla budowy wysokiej akceptacji społecznej była odpowiednia komunikacja inwestora z mieszkańcami – zarówno dotycząca przebiegu inwestycji, jak i związanych z nią korzyści lokalnych. W efekcie samorząd nie odnotował istotnych protestów społecznych przeciwko wiatrakom. Z kolei gminy, w których występowały protesty społeczne, relatywnie częściej wskazywały, że mieszkańcy nie odczuwają bezpośrednich korzyści finansowych związanych z funkcjonowaniem farm wiatrowych.

Na terenie gminy Postomino działa 72 elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 140 MW. Pierwsze inwestycje ruszyły w 2008 r., a największa – obejmująca 50 turbin – została zrealizowana przez Tauron Ekoenergię w 2012 r. W ostatnich latach w gminie powstały też instalacje fotowoltaiczne o mocy ponad 120 MW. Rozwój OZE systematycznie zwiększał dochody z podatku od nieruchomości, które wyniosły dotąd ponad 70 mln zł. Środki te przeznaczano przede wszystkim na inwestycje gminne, a zarazem pomagały one utrzymywać nadwyżkę operacyjną ważną dla stabilności budżetu. Ma to kluczowe znaczenie dla tych samorządów, które są położone z dala od głównych szlaków komunikacyjnych i dużych miast.

Dzięki tym wpływom zrealizowano m.in. budowę i modernizację wielu kilometrów dróg gminnych oraz inwestycje w obiekty kulturalne, rekreacyjne, sportowe i turystyczne. Rozwój OZE przyniósł też efekty społeczne: inwestorzy angażują się w życie lokalne, wspierając gminne jednostki, organizacje społeczne i inne instytucje.

Janusz Bojkowski
wójt gminy Postomino

Samorządy zwracają też uwagę na ograniczoną dostępność rzetelnych informacji dotyczących rzeczywistego oddziaływania farm wiatrowych na środowisko i zdrowie mieszkańców oraz na dużą skalę dezinformacji w debacie publicznej. Dostrzegają też, że największe napięcia pojawiały się w sytuacjach, gdy część mieszkańców uzyskiwała bezpośrednie dochody z dzierżawy gruntów, podczas gdy inni odczuwali głównie potencjalne koszty inwestycji. Wskazuje to, że **postawy wobec energetyki wiatrowej są często determinowane nie tylko przez poziom wiedzy czy oceną faktów, ale również przez czynniki emocjonalne i społeczne, w tym przez poczucie nierównego udziału w korzyściach**. Może to utrudniać dostrzeganie szerszych efektów rozwojowych inwestycji dla całej gminy i lokalnej społeczności.

Lech Puzdrowski
wójt gminy Karnice

W gminie Karnice poparcie dla rozwoju energetyki wiatrowej jest umiarkowane. Pozytywnie wpływają na nie dodatkowe dochody i inwestycje towarzyszące w infrastrukturę. Sprzeciwy są natomiast motywowane obawami o utratę wartości nieruchomości. Z danych gminy wynika jednak, że jest odwrotnie – zainteresowanie zakupem nieruchomości nie maleje, a ceny rosną.

Korzyści strategiczne

Nieznaczną większość badanych przez nas gmin wskazała, że inwestycje w farmy wiatrowe mają pozytywny wpływ na ich strategiczny rozwój. W pozostałych przypadkach wpływ ten oceniany jest najczęściej jako neutralny, co sugeruje, że potencjał rozwojowy tego typu inwestycji nie zawsze jest w pełni wykorzystywany na poziomie lokalnym. Respondenci podkreślali, że dalszemu wzmocnieniu pozytywnego oddziaływania mogłyby sprzyjać dodatkowe inicjatywy wspierające lokalne społeczności oraz większe powiązanie rozwoju energetyki wiatrowej z lokalnym rynkiem pracy i gospodarką.

Spośród gmin dostrzegających pozytywny wpływ wiatraków na swój rozwój, kilka oceniło, że jest on zdecydowanie pozytywny, a większość, że raczej pozytywny. Niemal wszystkie te samorządy podkreślały stabilizujący wpływ energetyki wiatrowej na dochody budżetowe. Pozwala to im długoterminowo planować i realizować kosztowne przedsięwzięcia infrastrukturalne, takie jak budowa dróg i chodników czy wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne. Z inwestycji tych korzystają mieszkańcy, lokalni przedsiębiorcy oraz rolnicy.

Część samorządów podkreślała, że rozwój energetyki wiatrowej przyczynił się do wzrostu zainteresowania gminą ze strony nowych inwestorów i partnerów biznesowych. Dotyczyło to zwłaszcza terenów dysponujących rozwiniętą infrastrukturą elektroenergetyczną oraz doświadczeniem w dużych projektach inwestycyjnych.

W niektórych przypadkach wskazywano, że obecność farm wiatrowych wzmacnia potencjał gminy do przyciągania innych przedsięwzięć związanych z transformacją energetyczną.

Szczególnie widoczne było to w gminach, które rozwój OZE zaczęły traktować jako trwały element swojej strategii rozwoju lokalnego, a nie jednorazową inwestycję infrastrukturalną. Część samorządów zwracała uwagę, że **obecność farm wiatrowych zaczyna wpływać również na postrzeganie gmin jako lokalizacji zapewniających dostęp do energii niskoemisyjnej**. Może to zwiększać atrakcyjność terenów dla przedsiębiorstw uwzględniających kryteria środowiskowe i energetyczne przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Ma to coraz większe znaczenie dla przedsiębiorstw objętych raportowaniem ESG i redukujących swój ślad węglowy, co wpływa zarówno na koszty finansowania, jak i konkurencyjność działalności. Jedna z ankietowanych gmin podkreśliła, że posadowienie farmy na danym terenie nie wykluczyło możliwości kontynuowania na niej produkcji rolnej lub innej.

W sporadycznych przypadkach **rozwój projektów wiatrowych wpływał również na funkcjonowanie samych administracji samorządowych**. Gminy zwracały uwagę, że wieloletnie prowadzenie procedur planistycznych, środowiskowych i inwestycyjnych przyczyniało się do budowy kompetencji urzędników w zakresie współpracy z dużymi inwestorami, planowania przestrzennego oraz zarządzania procesami konsultacyjnymi. W praktyce oznaczało to stopniowe zwiększanie zdolności administracyjnych samorządów do prowadzenia kolejnych projektów infrastrukturalnych i energetycznych.

Dawid Litwin
wójt gminy Potęgowo

Dzięki dobrej współpracy z inwestorami inwestycje w farmy wiatrowe stanowią jeden z filarów naszej stabilności finansowej – wpływy z podatku od nieruchomości stanowiły w 2025 r. 11,4 proc. dochodów gminy, co pozwala na realizację licznych inwestycji z korzyścią dla mieszkańców. Wsparcie inwestorów umożliwiło budowę i przebudowę lokalnych dróg, zakup wozów strażackich i autobusów szkolnych czy organizację wydarzeń sportowych i kulturalnych.

Od czego zależy dodatni bilans dla gmin?

Kluczowe znaczenie ma jakość współpracy na linii inwestor–władze gminy–społeczność lokalna, w tym transparentna komunikacja oraz realna perspektywa osiągnięcia korzyści z realizacji inwestycji. W badaniu gminy najczęściej wskazywały, że istotne jest konsultowanie jej na wczesnym etapie projektu i właściwe **oszacowanie nastrojów społecznych** w regionie. W pojedynczych przypadkach podkreślano **wagę rozmyślnego planowania przestrzennego**, potrzebę budowy kompetencji samorządu

w prowadzeniu **negocjacji z inwestorami**, zapewnienia **atrakcyjnego wynagrodzenia** dla rolników udostępniających swoje grunty pod wiatraki czy odpowiedniego inwestowania przez gminę **wpływów z podatków** od farm – tak by widoczny był związek między ich funkcjonowaniem a poprawą jakości życia mieszkańców. W jednym przypadku wskazano też na zasadność regulowania już w umowach z inwestorem kwestii demontażu turbin po zakończeniu ich eksploatacji oraz odpowiedzialności za późniejszą rekultywację terenu.

Ankietowane gminy wskazały też szereg czynników mogących potęgować napięcia społeczne i osłabić pozytywne efekty rozwoju energetyki wiatrowej. W zgodnej ocenie kluczowe z nich to: skala dezinformacji, ryzyko błędów w umowach z inwestorami oraz w procedurach planistycznych i administracyjnych, lokalne konflikty interesów, jak również obawy związane z potencjalnym oddziaływaniem farm wiatrowych na otoczenie i wartość nieruchomości.

Zarazem samorządy przyznają, że warunkiem wykorzystania potencjału lądowej energetyki wiatrowej są odpowiednie regulacje. Wśród pożądanых kierunków zmian wskazywały doprecyzowanie podstawy opodatkowania wiatraka (tj. czy podatek liczyć od jego wartości początkowej czy rynkowej), zapewnienie bezpośredniej gratyfikacji finansowej dla osób zamieszkających w pobliżu farm wiatrowych, poluzowanie kryterium odległościowego przy budowie turbin, zwiększenie przejrzystości procedur konsultacyjnych i lokalizacyjnych czy uproszczenie procedur uchwalania MPZP. W jednym przypadku zasugerowano cyfryzację i standaryzację procesu konsultacji budowy farmy, w tym wprowadzenie obowiązku przedstawienia przez inwestora makiet 3D obrazujących realny wpływ inwestycji na krajobraz i aspekty zdrowotne.

W ramach prac nad raportem inwestorzy w farmy wiatrowe przekazali również przykłady działań realizowanych na rzecz społeczności lokalnych w gminach. Z przekazanych materiałów wynika, że obejmują one przede wszystkim wsparcie infrastruktury lokalnej, jednostek OSP, szkół i organizacji społecznych, a także działania edukacyjne i inicjatywy związane z integracją mieszkańców. Skala i charakter tych przedsięwzięć pozostają jednak silnie zróżnicowane i zależą zarówno od wielkości projektu, jak i indywidualnego podejścia inwestora do współpracy z samorządem oraz społecznością lokalną.

Przykłady lokalnego zaangażowania inwestorów:

IGNITIS RENEWABLES

Realizuje program wsparcia społeczności lokalnych w promieniu do 5 km od farm wiatrowych. W 2025 r. wyłożył w sumie 821,3 tys. zł na dziewięć projektów z obszaru bezpieczeństwa publicznego, kultury, sporu efektywności energetycznej czy aktywizacji lokalnej społeczności. Pieniądze te trafiły m.in. na zakup sprzętu i wyposażenia jednostek OSP, ośrodków kultury czy klubów sportowych.

ONDE

Prowadzi działania obejmujące organizację i udział przedstawicieli samorządów oraz pracowników administracji gminnej w wydarzeniach dotyczących energetyki wiatrowej, planowania przestrzennego, współpracy gmin z inwestorami OZE

oraz dobrych praktyk branżowych. Spółka informuje, że finansuje działalność Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych i OSP, Kół Gospodyń Wiejskich oraz szkół publicznych, wspierając edukację ekologiczną, aktywność sportową młodzieży oraz promocję lokalnej kultury i integracji społecznej.

OX2

W ramach projektów w województwach mazowieckim, podlaskim i wielkopolskim współfinansowała budowę placów zabaw, siłowni plenerowych i miasteczek rowerowych, zakup autobusów szkolnych i rowerów dla uczniów, a także modernizację infrastruktury drogowej i energetycznej, w tym dróg gminnych, powiatowych oraz stacji GPZ.

GRUPA POLENERGIA

Prowadzi program edukacji ekologicznej „Graj z nami w zielone!”, w ramach którego szkoły i przedszkola otrzymują scenariusze zajęć, wsparcie merytoryczne oraz dofinansowanie projektów związanych z ochroną środowiska i ekologią. Polenergia wspiera też koła gospodyń wiejskich, kluby seniora czy organizacje działające na rzecz osób starszych, chorych i z niepełnosprawnościami. W 2025 r. grupa wsparła 339 projektów ekologicznych w 84 placówkach na łączną kwotę 2,25 mln zł.

TAURON

W ramach działań deweloperskich zorganizował ok. 150 spotkań z przedstawicielami samorządów, radami sołeckimi oraz mieszkańcami, podczas których prowadził edukację dotyczącą OZE, wpływu inwestycji na środowisko, zdrowie i lokalną gospodarkę, a także dialog z osobami sceptycznie nastawionymi do inwestycji. Grupa angażowała się w dożynki, pikniki rodzinne, wydarzenia sportowe i ekologiczne. Tauron opracował też wydarzenia takie jak „Dziecięca energia przyszłością regionu”, „Energetyczny piknik rodzinny”, „EKODycha”, „Impreza z energią TAURONA” czy „Mikołaj z TAURONEM”, które integrowały mieszkańców wokół wspólnych aktywności sportowych, rodzinnych i edukacyjnych.

PNE POLSKA

Angażuje się w życie lokalne gminy Krzęcin wspierając stowarzyszenia, szkołę, instytucje kultury i akademię piłkarską. Dofinansowują Krzęcińskie Święto Wiatru, promując znacznie OZE dla bezpieczeństwa energetycznego.

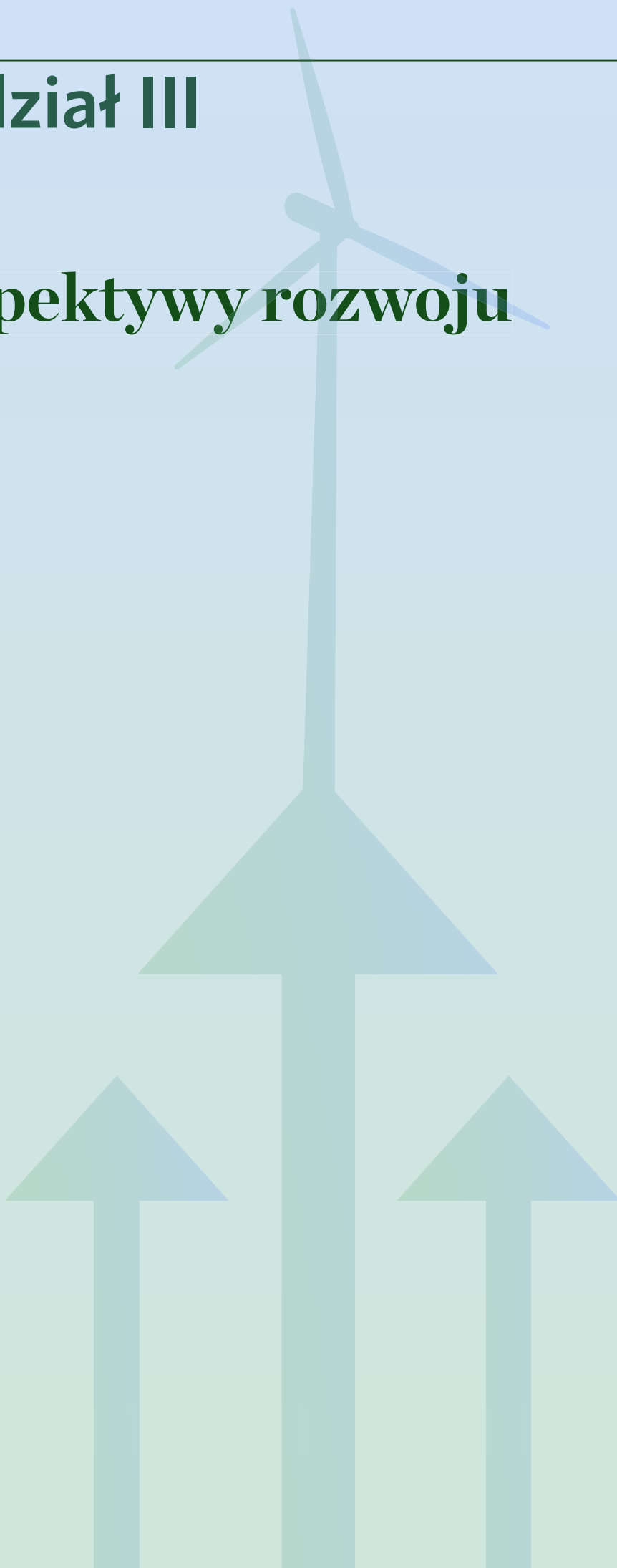

ENGIE ZIELONA ENERGIA

Wspiera dialog z samorządami i mieszkańcami oraz długofalowy rozwój regionów w duchu sprawiedliwej transformacji energetycznej. W ramach prowadzonych działań była partnerem m.in. dożynek gminnych oraz inicjatyw okolicznościowych obejmujących różne edycje wydarzeń i formy współpracy sponsoringowej.

Rozdział III

Perspektywy rozwoju

Większość ankietowanych gmin pozytywnie ocenia obecność turbin, lecz mimo to na dalszym rozwoju wiatraków w Polsce ciąży istotne ryzyka i ograniczenia. Dotyczą kwestii regulacyjnych i administracyjnych, a także zmienności otoczenia politycznego, napięć społecznych, możliwości infrastruktury sieciowej czy sytuacji makroekonomicznej.

Skala przyszłych inwestycji będzie zależała nie tylko od potencjału technologicznego i ekonomicznego sektora, ale również od polityki państwa, samorządów oraz inwestorów, a także ich zdolności do ograniczania barier rozwojowych i budowania trwałej akceptacji społecznej dla transformacji energetycznej, w tym rozwoju wiatraków.

ANALIZA PESTEL ROZWOJU ENERGETYKI WIATROWEJ

Makrootoczenie rozwoju energetyki wiatrowej w Polsce zobrazowaliśmy w formie analizy PESTEL – pozwala ona ocenić wpływ na sektor czynników politycznych (Political), ekonomicznych (Economic), społecznych (Social), technologicznych (Technological), środowiskowych (Environmental) i prawnych (Legal). Ujmuje główne czynniki zewnętrzne, na które inwestorzy i gminy nie mają bezpośredniego wpływu, a które będą kształtować tempo i skalę rozwoju lądowej energetyki wiatrowej w Polsce.

POLITICAL

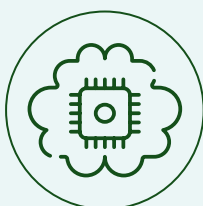
SOCIAL

ECONOMIC

ENVIRONMENTAL

TECHNOLOGICAL

LEGAL

Czynniki polityczne

Głównym pozostaje stabilność krajowej polityki energetycznej, w tym tempo uchwalenia procedowanych zmian w przepisach dotyczących lądowej energetyki wiatrowej (patrz rozdział I) i aktualizacji strategicznych dokumentów państwa – przede wszystkim KPEiK, Polityki Energetycznej Polski czy strategii dla ciepłownictwa. Bez tych ostatnich rozwój wiatraków w Polsce – podobnie jak całego OZE – będzie spontaniczny i chaotyczny a nie zaplanowany i należycie skoordynowany.

Energetyka odnawialna, w tym lądowa energetyka wiatrowa, coraz częściej staje się przedmiotem zorganizowanych kampanii dezinformacyjnych, dotyczących wpływu turbin na zdrowie, środowisko i jakość życia mieszkańców. Ich skutki wykraczają poza samą debatę publiczną: mogą zwiększać niepewność inwestycyjną, utrudniać prowadzenie konsultacji społecznych, wzmacniać lokalny sprzeciw oraz wpływać na decyzje polityczne i administracyjne. Problem ten jest dostrzegany także na poziomie europejskim, gdzie dezinformacja wokół transformacji energetycznej coraz częściej traktowana jest jako czynnik ryzyka dla realizacji celów klimatycznych, bezpieczeństwa energetycznego i konkurencyjności gospodarki. Według szacunków przywoływanych w debacie europejskiej opóźnienie rozwoju OZE mogłoby oznaczać dla Europy bardzo wysokie koszty systemowe do 2050 r.

Negatywnie na rozwój sektora wpłynąć może kontekst wyborów parlamentarnych w 2027 r. (w tym kampania przed nimi oraz ich wynik). Z kolei impulsem go wspierającym będzie zwiększająca się rola samorządów w procesie planowania przestrzennego oraz rosnące znaczenie bezpieczeństwa energetycznego i presja na ograniczanie zależności od importu paliw kopalnych.

Czynniki ekonomiczne

Na dynamikę rozwoju sektora będzie w coraz większym stopniu oddziaływać perspektywa dalszego wzrostu krajowych cen energii elektrycznej oraz niesłabnące zainteresowanie biznesu dostępem do niskoemisyjnej generacji, także na podstawie umów PPA i w formule prosumenta wirtualnego. Jednocześnie tempo rozwoju nowych projektów ograniczają wysokie koszty finansowania inwestycji, presja inflacyjna oraz rosnące koszty realizacji farm wiatrowych, w tym komponentów, usług budowlanych i przyłączy do sieci. Wyzwaniem pozostają również ograniczone możliwości przyłączania nowych instalacji do KSE oraz rosnące koszty zarządzania niezbilansowaniem systemu elektroenergetycznego, które zwiększają ryzyka ekonomiczne po stronie inwestorów. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na opłacalność projektów jest coraz częstsze występowanie cen ujemnych i nierynkowego redysponowania OZE.

Znaczenie lądowej energetyki wiatrowej będzie rosło także z perspektywy odbiorców przemysłowych, w tym sektorów energochłonnych. Wysokie ceny energii elektrycznej pogarszają ich konkurencyjność wobec firm działających w państwach o tańszej generacji i większej dostępności kontraktów na zieloną energię. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do ograniczania produkcji, przesuwania nowych inwestycji poza Polskę lub redukcji zatrudnienia w sektorach szczególnie wrażliwych na koszty energii. Rozwój najtańszych źródeł wytwórczych, w tym lądowych farm wiatrowych, może ograniczać presję cenową na hurtowym rynku energii oraz zwiększać dostępność długoterminowych kontraktów PPA dla przemysłu.

Znaczenie lądowej energetyki wiatrowej wzmacnia także jej atrakcyjność kosztowa wobec źródeł konwencjonalnych, których koszty wytwarzania pozostają obciążone cenami paliw, kosztami uprawnień do emisji CO₂ oraz nakładami na modernizację starzejących się jednostek. W warunkach wysokich hurtowych cen energii oraz rosnącego zapotrzebowania przemysłu na stabilny dostęp do niskoemisyjnej energii, wiatr na lądzie może pełnić rolę jednego z głównych instrumentów ograniczania kosztów energii w gospodarce.

Czynniki społeczne

Rozwój lądowej energetyki wiatrowej w Polsce pozostaje silnie uzależniony od poziomu akceptacji społecznej dla nowych inwestycji. Ten tymczasem znacząco różni się w wynikach poszczególnych badań, choć ocenić należy go jako stosunkowo wysoki. W 2023 r. CBOS zbadał, że wiatraki popiera 83 proc. Polaków¹⁰, podczas gdy w 2025 r. agencja More in Common oceniła ten odsetek na 64 proc.¹¹

Sektor pozostaje jednak silnie podatny na lokalne konflikty społeczne związane z lokalizacją turbin i obawy o ich wpływ na zdrowie i krajobraz. Z tego powodu fundamentalne znaczenie ma sposób komunikacji inwestorów z mieszkańcami, poziom ich zaangażowania w planowanie inwestycji oraz skala i widoczność lokalnych korzyści ekonomicznych. Kluczowym wyzwaniem dla samorządów oraz inwestorów pozostaje jednocześnie prowadzenie transparentnego dialogu społecznego i konsekwentne budowanie zaufania wobec projektów energetyki wiatrowej na poziomie lokalnym.

Czynniki technologiczne

Na przyrost krajowych mocy w wietrze może pozwolić rozwój technologii turbin. W Polsce ich średnia moc zainstalowana jest wśród najniższych w Europie i wynosi 3,2 MW. To dlatego, że blisko połowa mocy w wietrze weszła do systemu przed wprowadzeniem w 2016 r. tzw. zasady 10H. Tymczasem wiatraki o mocy 2–3 MW pracują średnio na 30–35 proc. mocy zainstalowanej, a te nowsze, o mocy powyżej 5 MW – ze średnią 40–50 proc. Wzrost efektywności turbin pozwala zwiększać w nich produkcję energii (co kluczowe na terenach o słabszych warunkach wietrznych) i generować wyższe przychody.

Pozytywny wpływ na sektor teoretycznie mogą mieć regulacje pozwalające na repowering turbin (patrz rozdział I). Jednak ich praktyczna atrakcyjność stoi pod znakiem zapytania – modernizacja farmy wiąże się z wysokimi kosztami demontażu starej turbiny i jej utylizacji oraz prac projektowych, a niekiedy także przeprowadzenia – w pewnych przypadkach wymaganej – oceny oddziaływania takiego przedsięwzięcia na środowisko. Repowering wiązałby się też z wyłączeniem farmy na około rok, więc oprócz kosztów inwestycji właściciel musiałby się liczyć też z tymczasową utratą przychodów.

Jednym z kluczowych wyzwań dla rozwoju lądowej energetyki wiatrowej w Polsce pozostają długotrwałe i skomplikowane procedury administracyjne. Polska należy do państw o jednym z najdłuższych procesów permittingowych dla inwestycji wiatrowych w Europie, co istotnie spowalnia tempo transformacji energetycznej i ogranicza możliwości szybkiego zwiększania krajowych mocy OZE.

Czynniki środowiskowe

Rozwój lądowej energetyki wiatrowej pozostaje silnie powiązany z **celami ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej**. Rosnące ceny energii oraz presja na dekarbonizację energetyki i przemysłu zwiększają znaczenie farm wiatrowych jako jednego z najtańszych i najszybszych do wdrożenia źródeł OZE. Jednocześnie inwestycje wiatrowe pozostają obciążone ryzykami środowiskowymi. Znaczenie dla rozwoju sektora będą mieć więc też jakość procedur środowiskowych oraz zdolność inwestorów do ograniczania oddziaływania projektów na otoczenie.

Regulacje UE coraz wyraźniej wskazują na konieczność równoważenia ochrony środowiska z przyspieszeniem inwestycji w OZE. Dyrektywa RED III nadała projektom OZE status przedsięwzięć leżących w nadrzędnym interesie publicznym i skróciła ścieżki wydawania zezwoleń, a pakiety upraszczające regulacje środowiskowe – w tym *Environmental Omnibus* – mają ograniczać nadmierne obciążenia administracyjne przy zachowaniu celów środowiskowych UE. Tym samym dobrze przygotowane procedury środowiskowe będą miały kluczowe znaczenie dla tempa rozwoju sektora: z jednej strony pozwolą ograniczać wpływ farm wiatrowych na przyrodę i otoczenie mieszkańców, a z drugiej – zmniejszą ryzyko odwołań, sporów i opóźnień inwestycyjnych.

Czynniki prawne

Kluczowe znaczenie mają: unijna polityka klimatyczna oraz wynikające z niej zobowiązania dotyczące rozwoju OZE – **Polska musi jak najszybciej wdrożyć dyrektywę RED III ustanawiającą cel co najmniej 42,5 proc. udziału OZE¹² w końcowym zużyciu energii w UE do 2030 r.** (z ambicją osiągnięcia 45 proc.). Ważna będzie też praktyczna implementacja nowych regulacji planistycznych i środowiskowych (patrz rozdział I), w tym gotowość samorządów do stosowania planów ogólnych – będzie to mocno rzutować na dostępność terenów pod nowe wiatraki. Wciąż wyzwaniem pozostaje czasochłonność postępowań, ryzyko odwołań oraz różna praktyka stosowania przepisów przez samorządy i instytucje.

Potencjalnie dogodne perspektywy dla rozwoju energetyki wiatrowej dają **obowiązujące od października 2023 r. przepisy nowelizacji ustawy o OZE, które umożliwiły tzw. cable pooling**. To możliwość korzystania przez kilka źródeł OZE ze wspólnego przyłącza do sieci elektroenergetycznej. Dotąd jednak potencjał tego rozwiązania pozostaje niewykorzystany – korzystają z niego głównie podmioty z działającymi instalacjami fotowoltaicznymi, które w ten sposób optymalizują posiadane przyłącza. Barrierami są zarówno brak możliwości korzystania z systemów wsparcia przez drugą i kolejną instalację na współdzielonym przyłączy, jak i brak możliwości przyłączania innych niż OZE rodzajów instalacji oraz magazynów energii. W pierwszym roku funkcjonowania przepisów złożono 130 wniosków o współdzielenie przyłącza przez instalacje różnego typu o łącznej mocy blisko 1,6 GW¹³. Skala faktycznego wykorzystania mechanizmu pozostaje jednak ograniczona – choć podpisano 49 umów o współdzielenie przyłącza, a 62 instalacje otrzymały warunki przyłączenia, to wykonano jedynie 12 z nich. Tym samym rozwiązanie wzbudziło zainteresowanie inwestorów, lecz jego przełożenie na realne projekty pozostaje na razie niewielkie.

Otwarte pozostaje pytanie o faktyczny **wpływ na dalszy rozwój energetyki wiatrowej obowiązującej od 30 kwietnia 2026 r. nowelizacji Prawa energetycznego¹⁴**, która zmieniła zasady przyłączeń nowych źródeł do sieci i nałożyła nowe obowiązki na projekty z już wydanymi warunkami przyłączenia.

RYZYKO	PRAWDOPODOBIENSTWO	WPŁYW
Opóźnienia w liberalizacji regulacji dla lądowej energetyki wiatrowej	wysokie ● ● ●	bardzo wysoki ● ● ● ● ●
Czasochłonność postępowań administracyjnych i ryzyko odwołań	bardzo wysokie ● ● ● ●	bardzo wysoki ● ● ● ● ●
Jakość procedur środowiskowych i planistycznych	wysokie ● ● ●	bardzo wysoki ● ● ● ● ●
Brak aktualizacji kluczowych dokumentów strategicznych	wysokie ● ● ●	wysokie ● ● ● ●
Wpływ kampanii wyborczej i polaryzacji politycznej wokół wiatraków	średnie ● ●	wysoki ● ● ● ●
Rosnące znaczenie bezpieczeństwa energetycznego jako impulsu dla rozwoju OZE	bardzo wysokie ● ● ● ●	wysoki ● ● ● ●
Wysokie ceny energii zwiększające atrakcyjność projektów OZE	bardzo wysokie ● ● ● ●	wysoki ● ● ● ●
Wysokie koszty finansowania inwestycji i presja inflacyjna	wysokie ● ● ●	wysoki ● ● ● ●
Ograniczone możliwości przyłączeniowe KSE	bardzo wysokie ● ● ● ●	bardzo wysoki ● ● ● ● ●
Wzrost kosztów niezbilansowania i redysponowania OZE	bardzo wysokie ● ● ● ●	bardzo wysoki ● ● ● ● ●
Utrzymanie akceptacji społecznej dla energetyki wiatrowej	średnie ● ●	bardzo wysoki ● ● ● ● ●
Lokalne protesty społeczne przeciwko inwestycjom	wysokie ● ● ●	wysoki ● ● ● ●
Dezinformacja dotycząca wpływu wiatraków na zdrowie i środowisko	bardzo wysokie ● ● ● ●	wysoki ● ● ● ●
Rozwój technologiczny nowoczesnych turbin wiatrowych	bardzo wysokie ● ● ● ●	średni ● ●
Rozwój magazynów energii i elastyczności systemu	średnie ● ●	bardzo wysoki ● ● ● ● ●
Ograniczona opłacalność repoweringu istniejących farm	wysokie ● ● ●	niski ●

Źródło: Opracowanie własne.

Przypisy

- 1** Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. 2026 r., poz. 43, 516, 607).
- 2** Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153).
- 3** Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2026 poz. 68).
- 4** Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. 2016 poz. 961).
- 5** Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1688).
- 6** Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112).
- 7** Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 553).
- 8** Projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (UD332), [Internet:] <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12405700/katalog/13178489#13178489> [dostęp: 24.05.2026].
- 9** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 maja 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 706).
- 10** Centrum Badań Opinii Społecznej, Opinie o energetyce wiatrowej, Komunikat z badań nr 27/2023.
- 11** More in Common, Wiatraki ponad podziałami. Postrzeganie lądowej energetyki wiatrowej, [Internet:] <https://www.moreincommon.pl/nasze-projekty/wiatraki-ponad-podzialami-spoleczne-postrzeganie-ladowej-energetyki-wiatrowej-w-polsce> [dostęp: 24.05.2026].
- 12** Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1762).
- 13** Urząd Regulacji Energetyki, Prezes URE podsumowuje pierwszy rok funkcjonowania cable pooling w Polsce, [Internet:] <https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/aktualnosci/12985,Prezes-URE-podsumowuje-pierwszy-rok-funkcjonowania-cable-pooling-w-Polsce.html> [dostęp: 24.05.2026].
- 14** Ustawa z dnia 13 marca 2026 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2026 poz. 516).

